

Un professor de l'UJI impulsa una baralla de cartes il·lustrada amb aportacions de 54 dones en la història de la Comunitat

La iniciativa d'Enric Ramiro ha comptat amb el suport i les il·lustracions de la filòloga Meritxell Girbés

El professor del **Grup de Didàctica de la Imatge i el Patrimoni (DIMPA)** de la Universitat **Jaume I de Castelló** **Enric Ramiro** ha creat una baralla de cartes sobre dones en la història de la Comunitat Valenciana amb el propòsit de visibilitzar i donar a conèixer les seues aportacions en diferents camps professionals dins de l'actual territori de la Comunitat Valenciana. Les il·lustracions i la revisió lingüística han estat realitzades per la jove **alghemesinenca Mertixell Girbés**. El projecte ha vist la llum gràcies a la Mancomunitat de la Ribera Alta que ha tingut la iniciativa d'editar-lo.

Enric Ramiro

La investigació que **s'ha materialitzat en 54 dones ordenades cronològicament està en marxa des de fa més d'una dècada**. S'han realitzat recerques bibliogràfiques i per Internet, revisant treballs de doctorat, màster o estudis temàtics o monogràfics per èpoques o col·lectius concrets. A més de les aportacions de totes les persones amb les quals s'ha contactat, també s'ha realitzat una recerca amb llibres, calendaris o opuscles de tota mena.

«Al final foren tantes les persones i propostes que calia tindre en compte que el problema es transformà, afortunadament, en com seleccionar tots els noms de valencianes que hi havia», explica el professor Ramiro. S'ha establert un ordre diacrònic que comença amb la singular empresària romana Víria Acte en el segle I en la Valentia romana. De fet, «no hem trobat referències documentals anteriors de dones que habitaren el que avui són terres valencianes perquè hi ha un continu canvi de dominació, cultures, religions i costums sense fronteres definides», comenta l'autor de la baralla.

En la llista de les 52 cartes i dos comodins en què **“són totes les que estan però no estan totes les que són”** s'ha tingut en compte la distribució geogràfica al llarg del territori valencià repartides en diverses èpoques al llarg de vint segles, així com una distribució entre diferents professions a què s'ha tingut accés «evitant posar l'accent en les classes més poderoses, que són les més presents en la història», comenta el professor Enric Ramiro. Així doncs, s'ha donat **presència a personatges singulars de la nostra història amb un marcat caire social com metgesses i comares, guerrilleres, activistes, poetesses o teixidores**, entre altres, sense oblidar les figures més representatives de la reialesa.

Hi ha celebritats com Alarudhia que dominava l'art de la mètrica en llengua àrab, amb una memòria prodigiosa i gran capacitat per a ensenyar; Margarida Borràs, icona del col·lectiu LGTBI; Elionor Esparça, jueva conversa cremada per la Inquisició juntament amb el seu espòs el metge Lluís Alcanyís; o Concepción Alexandre, metgessa ginecòloga i precedent del moviment feminista, entre altres. I també hi ha altres figures més recents com Dorotea i Margarida, filles de Joan de Joanes i desconegudes artistes; Rosa Trinceres, activista a favor del valencià i la dona en el segle XVIII; mecenes com Eugenia Viñes; cantants com Concha Piquer; compositores compromeses com **Matilde Salvador** o escriptores com Isabel-Clara Simó.

La baralla “aporta dades històriques innegables de personatges femenins de la història valenciana que són significatius i dignes de conèixer-se” i “són persones que han fet aportacions interessants a l'evolució de les terres que avui conformen el País Valencià o destaquen, positivament o negativa, en el transcurs de la nostra història», assegura Ramiro. La iniciativa ha comptat amb la col·laboració de la Federació d'Escola Valenciana-Entitats per la Llengua i la Fundació Enric Soler, així com de les universitats de la Comunitat Valenciana.

Les cartes permeten jugar a tots els jocs que possibiliten les cartes franceses i les espanyoles. Per això, cada naip té a l'extrem superior de l'esquerra el símbol de la carta espanyola i a l'extrem inferior de l'esquerra, el símbol de la carta francesa. Si s'opta per algun joc de la segona opció es juga amb totes les cartes, i si es fa per la primera, simplement cal llevar els 10 de la baralla que per això no tenen el símbol espanyol on pertoca.

A més a més, la baralla es pot usar per a fer trucs de matemàgia com s'ofereixen en alguns llibres a l'estil de **50 jocs de matemàgia automàtics** editat per l'Ajuntament de Castelló de la Plana. En altres ocasions, adaptar-los a diferents continguts de totes les matèries escolars i també a qualsevol contingut que interesse. «Tan sols la creativitat o la imaginació poden ser un límit a la porta oberta que ens ofereix aquest recurs que té com a objectiu principal contribuir a la igualtat de gènere, mostrant referències femenines de la nostra història», assegura Enric Ramiro.

En definitiva, un material enriquidor per al món de l'educació i també en el social, de caràcter lúdic i transversal que, de forma subliminar, permet una aproximació al 50% o més d'una història que no és coneguda, realitzada per dones valencianes, on hi ha tant a descobrir, gaudir i investigar. “Ara és el torn dels mitjans de comunicació i institucions públiques i privades de difondre aquests estudis a les noves i no tan noves generacions”, conclou Ramiro.